

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Татяна Хубенова-Делисивкова
Научна специалност: „Световно стопанство и международни икономически отношения“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Световно стопанство и международни икономически отношения в УНСС.

Автор на дисертационния труд: КОНСТАНТИН ЦЕНКОВ ИВАНОВ
докторант в задочна форма на обучение, финансирано от държавата в катедра „МИО и бизнес“ при УНСС.

Тема на дисертационния труд: „Стратегии за навлизане на японския пазар в условия на Общество 5.0“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, от Константин Ценков Иванов — докторант в задочна форма на обучение, финансирано от държавата в катедра „МИО и бизнес“ при УНСС.

Основание за представяне на становището: участие в състава на Научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №3993./18.12.2025г. на Ректора на УНСС, в съответствие с чл. 9 от ЗРАСРБ, чл. 30, ал. 3, чл. 31 от ППЗРАСРБ и чл. 99 от Правилника за учебната дейност на УНСС, Заповед № 2701/01.10.2024 г. на Ректора на УНСС, решение на Катедрения съвет на катедра „МИО и бизнес“ (Протокол № 431/02.12.2025 г.) и решение на Факултетния съвет на факултет Международна икономика и политика (Протокол №4/17.12.2025 г.) при УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът Константин Ценков Иванов е възпитаник на катедра „МИО и бизнес“ Той е продължил успешно обучението си в докторската програма към катедра „МИО и бизнес“, Факултет “Международна икономика и политика“ на УНСС по научна специалност “Световно стопанство и международни икономически отношения» с научен ръководител професор д.ик.н. Бистра Николова Боева. Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от катедра „Международни

икономически отношения и бизнес“ на редовно заседание на Катедрения съвет на Катедра „Международни икономически отношения и бизнес“, проведено на 02.12.2025г.

Докторантът К.Ценков Иванов е представил всички необходими документи за защитата в изпълнение на минималните държавни изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност, „Световно стопанство и международни икономически отношения“. Представеният дисертационен труд и изпълнените законосъобразно изисквания са убедително доказателство, че докт. К. Ценков Иванов отговаря напълно на посочените изисквания да аспирира за защита на научната степен „доктор“.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Актуалността на темата за спецификата на Япония като пазар на съвременния етап и адаптацията на стратегиите на интернационализацията на фирмите е със значима приложна стойност в условията на икономическа трансформация с двоен преход към зелена икономика и дигитализация в нашата страна и в рамките на ЕС. Избраната тема на дисертационния труд дава добра възможност да се анализират и оценят стратегии за навлизане на пазара на Япония в условията на преход към на Общество 5.0.

Дисертационният труд е в общ обем от 267 страници, от които текстът на авторското изследване съдържа 198 страници. Допълнително на 69 страници са дадени: 1) използваната литература, която включва 312 източника, от които 34 на български език, 277 на английски език и 1 на японски език; 2) в приложение са представени 16 таблици, 13 фигури, 7 приложения.

Структурата на дисертацията на К.Иванов включва увод, четири глави, заключение, използвана литература, списък на авторски публикации по темата, списък с таблици, списък с фигури, приложения.

Целта на дисертационния труд е ясно дефинирана – на примера на Япония да се изследва концепцията за Общество 5.0 и отражението върху процеса на интернационализация на предприятията. Формулирани и реализирани са 9 задачи, които се реализират чрез последователна теоретико-методологическа обосновка и теоретико-приложното изследване е допълнено с анализ, включващ анкетно проучване сред български компании с дейност на японския пазар, както и казус за японската компания Meiji, която служи като пример както за успешно прилагане на принципите на Общество 5.0 в корпоративната практика, така и за сътрудничество между български и японски фирми.

Методологията на изследването е съобразена с неговия интердисциплинарен характер и се основава на комбинация от аналитичен инструментариум. Посочени са най-важните ограничения на анализа, в т.ч. относно информационната основа на изследването.

Основната теза на дисертационния труд е формулирана с ясно фокусиране върху необходимостта от стратегически подход за навлизане на компаниите на пазара на Япония като се съчетават класическите модели на интернационализация с актуалните подходи на икономическа трансформация към четвърта индустриална революция. Доказани са следните хипотези:

Хипотеза 1: Преходът към Общество 5.0 трансформира традиционните конкурентни фактори в японската бизнес среда, като засилва ролята на

дигитализацията, иновациите и устойчивото развитие като ключови двигатели на конкурентоспособност..

Хипотеза 2: Степента на готовност на компаниите за навлизане на японския пазар е определена от тяхната дигитална зрялост, иновационен капацитет и културна адаптивност.

Хипотеза 3: Експо 2025 Осака предоставя възможности за демонстриране и практическо тестване на принципите на Общество 5.0 в реална икономическа и социална среда .

Убедителен е анализът на актуалните стратегии за навлизане на пазара на Япония предвид на това, че авторът се основава на аргументиран анализ на поставените проблеми като показва познаване на широк обхват от ползвани научни източници, официални публикации на международни организации и на правителството на Япония, както и публикации на японски и български фирми и първична информация от анкетирания български предприятия с японско присъствие и други фирми.

Първа глава представя интернационализацията като концепция на равнище фирма. Направен е обзор на теоретичните възгледи и модели за интернационализация. Разгледани са три различни вида стратегии за интернационализация в съвременната бизнес среда, факторите и предпоставките, които влияят на избора и реализацията на стратегия. Разгледана е дигитализацията като ключов фактор в съвременния процес на интернационализация и нейната роля в прехода към Общество 5.0. За анализа на конкурентните предимства на съвременните компании е приложен моделът на „Диаманта“ на М.Портър с оглед анализа на българо-японската търговия и са предложени начини, по които различните елементи от модела могат да се променят в Общество 5.0.

Втора глава разглежда японската концепция за Общество 5.0. В нея са представени основните характеристики на свръхинтелигентното общество – комбиниране на физическото и киберпространството, изкуствен интелект, Интернет на нещата и други, както и начините за създаване на стойност в различните аспекти на човешкия живот (здравеопазване, транспорт, производство и други). В дисертационния труд обект на анализ е преходът от Общество 4.0 към Общество 5.0. Дисертационният труд анализира петте „стени“ пред реализацията на Общество 5.0, предложени от федерацията на японския бизнес Кейданрен.

Отделя се внимание на потенциалните предизвикателства за компаниите във връзка с икономическата трансформация с четвъртата индустриална революция.

Трета глава е фокусирана върху японския пазар и спецификата на макроикономическата среда. Разгледана е структурата на вноса в Япония и са анализирани както най-големите вносители в страната, както и българо-японските външнотърговски отношения.

Разгледани са спецификата на японския пазар и е съставен профил на японския потребител, в това число и на японските компании-потребители. Приложен е моделът на „Черната кутия“ на Котлър (B2C пазара) и комбинация от модела на Уебстър и Уинд и модела на Шет за създаване на цялостен модел за процеса на вземане на решения на компаниите, участващи в японския B2B пазар. Обърнато е внимание на специфични за японския пазар системи като keiretsu и ringi. Анализирани са най-големите чуждестранни компании, които са с успешно присъствие на японския пазар, и са направени изводи, базирани на техния опит и стратегии за навлизане на него.

Четвъртата и последна глава на дисертационния труд представлява практико-приложната част от проучването. Тя съдържа две части. В първата част са дадени коректно резултатите от две анкети за направено проучване на български фирми с присъствие на японския пазар, представени по списък от Българската търговско-промишлена палата и на Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия . Дисертационният труд представя релевантна информация за Експо 2025, неговата връзка с Общество 5.0, българското участие и начините, по които събитието и участващите в него държави спомагат за постигането на свръхинтелигентното човешко общество.

Във втората част на практико-приложната част е разгледан казус за японската компания Мејі и нейния български партньор „Ел Би Булгарикум“ ЕАД. с акцент върху 3 аспекта: „Българското партньорство в международната стратегия на Мејі“, „Мејі и Общество 5.0“ и „България и Япония и Общество 5.0“.

Заключението на дисертационния труд съдържа резултатите и изводите от изследването на докт.К.Иванов.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд притежава безспорни научни достойнства , които се дължат на научната добросъвестност и старанието на докт К. Иванов да постигне аргументирани изводи на основа на теоретико-приложен анализ на поставената цел и задачи на дисертацията.

Оригиналноста на структурирането на анализа на стратегиите за навлизане на пазара в Япония се основава, както на отчитането на спецификата на прехода в Япония към Четвъртата индустриална революция, (съчетаване на подходи от икономика на иновациите, институционална икономика и стратегически мениджмънт), така и на използваните теоретико-приложни методи, модели и инструментариум за анализ на конкурентоспособността на фирмите и на тяхната интернационализация.

В по-конкретен план научните резултати съдържат приноси, които могат да се систематизират както следва:

- Теоретико- методологически принос е обогатяването в контекста на концепцията за Общество 5.0 на традиционните концепции за интернационализацията на фирмите с приложна адаптация на прилаганите класически теоретични модели (модел Упсала, Еклектичната парадигма, Диаманта на Портър и други)
- Аргументирана е спецификата на японския пазар в контекста на Общество 5.0. и са изведени факторите, които най-силно влияят върху успеха на чуждестранните предприятия в Япония.
- Реализиран е убедително емпиричен анализ като е приложена оригинална комбинация от два модела за потребителско поведение на B2B пазара – модела на Webster и Wind и модела на Sheth с цел изготвяне профил на поведението на дадено предприятие при вземане на решение за потенциален партньор.
- Постигнато е обогатяване на научното познание за практическото приложение на Общество 5.0 в реална международна бизнес среда чрез разработения казус за компанията Мејі.
- Научно-приложен принос имат формулираните препоръки за българските предприятия относно подходите за адаптация към японския пазар и

интегриране на концепцията за Общество 5.0 в техните стратегии за интернационализация.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

- Приносите, посочени от дисертанта К.Иванов са коректно представени и отговарят обективно на достойнствата на авторовото изследване.
- Приносите са убедителни поради постигнатата успешно реализация на целта и задачите на дисертацията, логична последователност на анализа на прехода в Япония към Общество 5.0 и предизвикателствата към фирмите за адаптация на техните стратегии при навлизане на пазара на Япония. Положителна оценка заслужават приносите на докторанта във връзка със стремежа да проучва и интерпретира не само спецификата на Япония като икономика и пазар, а и условията за промяна на стратегиите на фирмите чрез адаптация към икономическата трансформация с дигитализацията.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е представил три публикации по темата на дисертацията

- Ivanov, K. (2023). *Society 5.0 and the Japanese Consumer Behavior*. Bulgarian Journal of International Economics and Politics Vol3, pp60-68.
DOI:10.37075/BJIEP.2023.1.04
- Ivanov, K. (2024). *Society 5.0 and Its Challenges for the Japanese Business*. In: Conference “The Membership of Bulgaria in the European Union: Sixteen Years Later” Volume 2: Papers presented in English language.
DOI:10.37075/ISCWE.2023.15
- Ivanov, K. (2025). *Creating Value Through Innovation. PASONA NATUREVERSE and Future City in Expo 2025 Osaka*. In: Conference “Bulgaria’s Membership in the European Union: Eighteen Years Later” Volume 2: Papers presented in English language.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът на дисертацията представя коректно и убедително изложението на дисертационния труд. В него е направена обща характеристика на дисертационния труд и е описана неговата структура. Представено е кратко изложение на дисертацията по глави, като е акцентирано върху основните изводи от теоретичния и емпиричния анализ. Приложена е справка за основните научни приноси на дисертационния труд, както и списък на свързаните с нея публикации на автора. Общата ми оценка за автореферата е, че той представя добре основните резултати и приноси на дисертационния труд.

7.Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки към автора на дисертационния труд. Би могло да се доработи текстовото отредактиране на труда при публикуване на дисертацията. Препоръчвам публикацията на труда като имам предвид научните приноси и положените усилия за емпиричен анализ на опита на развиващото се сътрудничество на фирмено равнище между България и Япония.

8.Заклучение

Представеният труд на докт.Константин Ценков Иванов има достойнствата на самостоятелно изследване на актуални методологични подходи за актуализация на фирмените стратегии на български компании за интернационализация и за навлизане

на пазара на Япония. Постигнати са изследователски резултати, които представляват научно-приложни приноси, които разширяват и обогатяват съществуващите знания в областта на интернационализацията на фирмените стратегии при прехода към Четвъртата индустриална революция.

Потвърждавам положителната си оценка на представения дисертационен труд и с пълна убеденост гласувам със „за“ и препоръчвам на членовете на уважаемото Научно жури присъждането на КОНСТАНТИН ЦЕНКОВ ИВАНОВ на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Световно стопанство и международни икономически отношения“.

11 февруари 2026г.

Подпис:

/Проф.д-р Татяна Хубенова-Делисивкова/

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

OPINION

By: Prof. Dr. Tatyana Houbenova-Delisivkova
Scientific specialty: "World Economy and International Economic Relations"

Regarding: dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in the professional field 3.8. Economics, scientific specialty "World Economy and International ECONOMIC Relations" at the UNWE.

Author of the dissertation: KONSTANTIN TSENKOV IVANOV
doctoral student in part-time form of study, funded by the state in the Department of "MIE and Business" at the UNWE.

Topic of the dissertation: "Strategies for entering the Japanese market in conditions of Society 5.0" for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor", by Konstantin Tsenkov Ivanov - doctoral student in part-time form of study, funded by the state in the Department of "MIE and Business" at the UNWE.

Grounds for submitting the opinion: participation in the Scientific Jury for the defense of the dissertation work according to Order No. 3993./18.12.2025 of the Rector of the UNWE, in accordance with Art. 9 of the Law on the Protection of the Dissertation of the Republic of Bulgaria, Art. 30, para. 3, Art. 3 1 of the PPZRASRB and Art. 99 of the Regulations for the Academic Activities of the UNWE, Order No. 2701/01.10.2024 of the Rector of the UNWE, decision of the Department Council of the Department of International Economics and Business (Minutes No. 431/02.12.2025) and decision of the Faculty Council of the Faculty of International Economics and Politics (Minutes No. 4/17.12.2025) at the UNWE.

1. Information about the PhD candidate

The dissertation candidate Konstantin Tsenkov Ivanov is a graduate of the Department of International Economics and Business. He has successfully continued his studies in the doctoral program at the Department of International Economics and Business, Faculty of International Economics and Politics of the National University of National and World Economy in the scientific specialty "World Economy and International Economic Relations" with the scientific supervisor Professor D.Sc. (Econ.) Bistra Nikolova Boeva. The dissertation work was discussed and directed for defense by the Department of International Economic

Relations and Business at a regular meeting of the Department Council of the Department of International Economic Relations and Business, held on 02.12.2025.

The doctoral student K. Tsenkov Ivanov has submitted all necessary documents for the defense in fulfillment of the minimum state requirements for awarding the educational and scientific degree "doctor" in professional field 3.8. Economics, scientific specialty, "World Economy and International Economic Relations". The presented dissertation and the legally fulfilled requirements are convincing evidence that Dr. K. Tsenkov Ivanov fully meets the specified requirements to aspire to defend the scientific degree of "doctor".

2. General characteristics of the presented dissertation

The up-to date relevance of the topic of the specificity of Japan as a market at the present stage of the society 5.0 and the adaptation of the strategies of internationalization of companies is of significant applied value in the conditions of economic transformation with a double transition to a green economy and digitalization in our country and within the EU. The chosen topic of the dissertation provides a good opportunity to analyze and evaluate strategies for entering the Japanese market in the conditions of transition to Society 5.0.

The dissertation has a total volume of 267 pages, of which the text of the author's research contains 198 pages. Additionally, on 69 pages are given: 1) the literature used, which includes 312 sources, of which 34 in Bulgarian, 277 in English and 1 in Japanese; 2) 16 tables, 13 figures, 7 appendices are presented in the appendix.

The structure of K. Ivanov's dissertation includes an introduction, four chapters, a conclusion, used literature, a list of author's publications on the topic, a list of tables, a list of figures, appendices.

The purpose of the dissertation is clearly defined - using the example of Japan to study the concept of Society 5.0 and its impact on the process of internationalization of enterprises. 9 tasks have been formulated and implemented, which are implemented through a consistent theoretical and methodological justification, and the theoretical and applied research is supplemented with an analysis, including a survey among Bulgarian companies operating on the Japanese market, as well as a case study of the Japanese company Meiji, which serves as an example of both the successful implementation of the principles of Society 5.0 in corporate practice and cooperation between Bulgarian and Japanese companies.

The methodology of the study is consistent with its interdisciplinary nature and is based on a combination of analytical tools. The most important limitations of the analysis are indicated, including regarding the information basis of the study.

The main thesis of the dissertation is formulated with a clear focus on the need for a strategic approach to entering the Japanese market by combining classical models of internationalization with current approaches to economic transformation towards the fourth industrial revolution. The following hypotheses have been proven:

Hypothesis 1: The transition to Society 5.0 transforms traditional competitive factors in the Japanese business environment, strengthening the role of digitalization, innovation and sustainable development as key drivers of competitiveness.

Hypothesis 2: The degree of readiness of companies to enter the Japanese market is determined by their digital maturity, innovation capacity and cultural adaptability. *Hypothesis 3:* Expo 2025 Osaka provides opportunities for demonstrating and practically testing the principles of Society 5.0 in a real economic and social environment. The analysis of current strategies for entering the Japanese market is convincing given that the author is based on a reasoned analysis of the problems posed, showing knowledge of a wide range of scientific sources used, official publications of international organizations and the Japanese government, as well as publications of Japanese and Bulgarian companies and primary

information from the surveyed Bulgarian enterprises with a Japanese presence and other companies.

The first chapter presents internationalization as a concept at the firm level. An overview of theoretical views and models of internationalization is provided. Three different types of internationalization strategies in the modern business environment are examined, as well as the factors and prerequisites that influence the choice and implementation of a strategy. Digitalization is examined as a key factor in the modern process of internationalization and its role in the transition to Society 5.0. For the analysis of the competitive advantages of modern companies, M. Porter's "Diamond" model is applied with a view to analyzing Bulgarian-Japanese trade, and ways are proposed in which the various elements of the model can change in Society 5.0 are proposed.

The second chapter examines the Japanese concept of Society 5.0. It presents the main characteristics of the super-intelligent society - combining physical and cyberspace, artificial intelligence, the Internet of Things, etc., as well as ways to create value in various aspects of human life (healthcare, transport, production, etc.). The dissertation analyzes the transition from Society 4.0 to Society 5.0. The dissertation analyzes the five "walls" to the realization of Society 5.0, proposed by the Japanese business federation Keidanren. Attention is paid to the potential challenges for companies in connection with the economic transformation with the fourth industrial revolution.

The third chapter focuses on the Japanese market and the specifics of the macroeconomic environment. The structure of imports in Japan is examined and both the largest importers in the country and Bulgarian-Japanese foreign trade relations are analyzed. The specifics of the Japanese market are examined and a profile of the Japanese consumer is compiled, including Japanese consumer companies. The Kotler Black Box model (B2C market) and a combination of the Webster and Wind model and the Sheth model are applied to create a comprehensive model for the decision-making process of companies participating in the Japanese B2B market. Attention is paid to systems specific to the Japanese market such as keiretsu and ringi. The largest foreign companies that have a successful presence on the Japanese market are analyzed, and conclusions are drawn based on their experience and strategies for entering it.

The fourth and final chapter of the dissertation represents the practical and applied part of the study. It contains two parts. The first part correctly presents the results of two surveys for a study of Bulgarian companies with a presence on the Japanese market, presented on a list by the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry and the Executive Agency for the Promotion of Small and Medium-sized Enterprises. The dissertation presents relevant information about Expo 2025, its connection with Society 5.0, the Bulgarian participation and the ways in which the event and the countries participating in it contribute to the achievement of a super-intelligent human society. In the second part of the practical-applied part, a case study of the Japanese company Meiji and its Bulgarian partner "LB Bulgaricum" EAD is examined, with an emphasis on 3 aspects: "The Bulgarian partnership in Meiji's international strategy", "Meiji and Society 5.0" and "Bulgaria and Japan and Society 5.0". The conclusion of the dissertation contains the results and conclusions from the research of Dr. K. Ivanov. 3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results The dissertation has undeniable scientific merits, which are due to the scientific integrity and diligence of Dr. K. Ivanov to achieve reasoned conclusions based on a theoretical-applied analysis of the set goal and tasks of the dissertation. The originality of the structuring of the analysis of the strategies for entering the market in Japan is based on both taking into account

the specifics of the transition in Japan to the Fourth Industrial Revolution (combining approaches from the economics of innovation, institutional

More specifically, the scientific results contain contributions that can be systematized as follows:

- Theoretical and methodological contribution is the enrichment in the context of the concept of Society 5.0 of the traditional concepts of the internationalization of companies with applied adaptation of the applied classical theoretical models (Uppsala model, Eclectic paradigm, Porter's Diamond and others)

- The specificity of the Japanese market in the context of Society 5.0 is argued and the factors that most strongly influence the success of foreign enterprises in Japan are deduced.

- A convincing empirical analysis has been implemented by applying an original combination of two models of consumer behavior in the B2B market - the Webster and Wind model and the Sheth model in order to prepare a profile of the behavior of a given enterprise when making a decision about a potential partner.

- The enrichment of scientific knowledge on the practical application of Society 5.0 in a real international business environment has been achieved through the developed case study for the Meiji company.

- The formulated recommendations for Bulgarian enterprises regarding the approaches to adaptation to the Japanese market and integration of the concept of Society 5.0 into their internationalization strategies have a scientific and applied contribution.

4. Evaluation of the scientific and scientific and applied contributions

- The contributions indicated by the dissertation candidate K. Ivanov are correctly presented and objectively correspond to the merits of the author's research.

- The contributions are convincing due to the successful implementation of the goal and objectives of the dissertation, the logical sequence of the analysis of the transition in Japan to Society 5.0 and the challenges to companies for adapting their strategies when entering the Japanese market. The contributions of the doctoral student deserve a positive assessment in connection with the effort to study and interpret not only the specifics of Japan as an economy and market, but also the conditions for changing the strategies of companies through adaptation to the economic transformation with digitalization.

5. Evaluation of the publications on the dissertation

The doctoral student has presented three publications on the topic of the dissertation

- Ivanov, K. (2023). Society 5.0 and the Japanese Consumer Behavior. Bulgarian Journal of International Economics and Politics Vol3, pp60-68. DOI:10.37075/BJIEP.2023.1.04

- Ivanov, K. (2024). Society 5.0 and Its Challenges for the Japanese Business. In: Conference "The Membership of Bulgaria in the European Union: Sixteen Years Later" Volume 2: Papers presented in English language. DOI:10.37075/ISCWE.2023.15

- Ivanov, K. (2025). Creating Value Through Innovation. PASONA NATUREVERSE and Future City in Expo 2025 Osaka. In: Conference "Bulgaria's Membership in the European Union: Eighteen Years Later" Volume 2: Papers presented in English language.

6. Evaluation of the abstract

The abstract of the dissertation presents the presentation of the dissertation work correctly and convincingly. It provides a general description of the dissertation work and describes its structure. A brief presentation of the dissertation by chapters is presented,

emphasizing the main conclusions from the theoretical and empirical analysis. A reference to the main scientific contributions of the dissertation work is attached, as well as a list of the author's related publications. My overall assessment of the abstract is that it presents the main results and contributions of the dissertation work well.

7. Critical remarks, recommendations and questions

I have no critical remarks to the author of the dissertation. I recommend the publication of the work, taking into account the scientific contributions and the efforts made for empirical analysis of the experience of developing cooperation at the company level between Bulgaria and Japan.

8. Conclusion

The presented PhD thesis by Dr. Konstantin Tsenkov Ivanov has the merits of an independent study of current methodological approaches for updating the company strategies of Bulgarian companies for internationalization and for entering the Japanese market. Research results have been achieved, which represent scientific and applied contributions, which may expand and enrich the existing knowledge in the field of internationalization of company strategies in the transition to the Fourth Industrial Revolution.

I confirm my positive assessment of the presented dissertation work and with full conviction I vote positively and recommend to the members of the esteemed Scientific Jury the awarding of the educational and scientific degree "Doctor" to KONSTANTIN TSENKOV IVANOV in the professional field 3.8. "Economics", scientific specialty "World Economy and International Economic Relations".

February 11, 2026.

Signature:

/Prof. Dr. Tatyana Hubenova-Delisivkova/